

Jaarverslag 2017 Kyck over den Dyck

2017 stond wat de molenaars van de Kyck over den Dyck betreft vooral in het teken van veranderingen op het gebied van het opleiden van molenaars leerlingen, maar daarover verderop meer.

Het was een beetje een standaard jaar, we hebben wat onderhoud gedaan vanwege geconstateerde gebreken tijdens de schouw, en verder hebben we gedaan waar de molen voor gemaakt is, graan malen.

We hebben dit jaar opnieuw een partij spelt van ± 4000 kg ontvangen van bakker Korteweg om te malen. Zoals in het jaaroverzicht van 2016 al verteld, koopt bakker Korteweg de volledige oogst aan spelt van een Dordtse boer, deze spelt wordt in Limburg gepeld en daarna in onze molen opgeslagen en door ons naar behoefte van de bakker gemalen, wat neerkomt op zo'n 3 zakken van 25kg per week. Voor ons heeft dat als voordeel dat we op deze manier toch nog wat te malen hebben op de zaterdag, buiten de tarwe om.

Naast deze spelt hebben we in 2016 via bakker van der Breggen extra maalwerk gekregen, de lekkere molenkoeken die in onze winkel te koop zijn worden door bakker v.d.Breggen gebakken, maar hij heeft hiervoor meel nodig wat extra fijn gemalen moet zijn. In 2017 zijn we hier mee doorgedaan en behalve dat het een paar keer spannend was wat op tijd leveren betreft ging dit goed. Dat we moeite hadden om op tijd te leveren heeft als reden dat we deze tarwe niet elektrisch kunnen malen maar alleen op de wind. Ons

elektrische koppel heeft veel moeite om het extra fijn te kunnen malen, dus daar zijn we mee gestopt. Als het dan vlak voor een levering een paar weken niet voldoende waait op zaterdag, kan het een probleem worden.

Misschien wel leuk om even uit te leggen; Om op windkracht te kunnen malen hebben we minimaal een windkracht nodig van 3 bft. (beaufort). Bij een windkracht van meer als 5 bft. waait het weer te hard om veilig te kunnen malen.

Hierbij is er een verschil of het warm weer of koud weer is. Met een koude wind kunnen we al vanaf 3 bft malen, terwijl we daar met een warme wind 4 bft voor nodig hebben. Dit behoeft wellicht wat uitleg.

Ik probeer te voorkomen dat dit te technisch of te natuurkundig wordt, maar lucht krimpt als het koud is en zet uit als het warm is, dus als we in de lucht een kubieke meter m^3 (1 meter x 1 meter x 1 meter) lucht nemen dan past hier mee koude lucht in dan warme lucht. In een m^3 koude lucht zit dan meer lucht dan in een m^3 warme lucht, meer lucht geeft meer kracht, vandaar.

Onderhoud

Sinds een paar jaar hebben wij als molenaarsgroep de gewoonte om één keer per jaar een controleronde (schouw) door de molen te maken. Hiervoor hebben we een checklist ter beschikking waar allerlei punten op staan waar we naar moeten kijken. We letten dan speciaal op zaken op het gebied van onderhoud, ARBO en hygiëne. We beperken ons hierbij wel tot alleen de zolders waar wij als molenaars ons werk doen, dus vanaf zolder 5 (opslagzolder) tot bovenin de kap.

Voor 2017 heeft de uitkomst van de schouw geresulteerd in het vastzetten van de trapleuning van de luizolder, dat er plakcijfers op de wieken zijn geplakt (1 t,m 4) dit vinden wij als molenaars prettig, en dat er lampen van nooduitgangen zijn vervangen.

Buiten de schouw hadden we zelf al geconstateerd dat er een slingering zat in het spoorwiel. Dit is het wiel links op de foto hiernaast. Het spoorwiel drijft de steenspinnen aan zodat de stenen gaan draaien en we kunnen malen.

Behalve dat het spoorwiel slingerde, was het naar ons idee ook wat gezakt. Op zich niet zo gek want er was na de restauratie ± 17 jaar geleden niets meer aan gedaan..

Om dit te verhelpen hebben we de molenmaker nodig, dit is geen molenaarsklus. Onze molenmaker Rob

Batenburg heeft het spoorwiel uitgericht en opnieuw goed vastgezet met wiggen. Wat wij zelf nog moeten doen is een paar stalen borgstrippen laten maken waarna we het spoorwiel extra vast kunnen zetten aan de Koningsspil als extra borging.

Behalve nog wat standaard onderhoud klusjes hebben we in 2017 ook nog de stelling geteerd. Dit was nog heel lastig. Deze klus kan je op een mooie droge dag met 4 man in een halve dag doen, maar iedere keer als we een zaterdag afspraken om de stelling te teren regende het waardoor de stelling niet droog was en er water in de scheuren in het

De stelling is de houten omloop aan de buitenkant van de molen ter hoogte van de maalzolder (zolder 6), Op de stelling kunnen we de vang (rem) bedienen en de zeilen op de wieken leggen of wegnemen. Hier vandaan heb je een prachtig uitzicht

stellinghout stond, teren heeft dan geen zin. Uiteindelijk heeft Wim Beerden de stelling geteerd ergens in september op een doordeweekse dag.

Het weer

Als molenaars zijn we sterk afhankelijk van het weer, op de vorige pagina heb ik al uitgelegd welke windkracht minimaal nodig is om te kunnen malen, maar ook in 2017 hebben we enkele zaterdagen gehad dat het weer ons belemmerde in onze werkzaamheden.

De 1^e zaterdag (7 januari 2017) waren de zeilen en de zeiltouwen bevroren, je kan dan geen zeilen op de wieken leggen want als je ze uitrolt terwijl ze bevroren zijn kunnen ze scheuren en dus kapot gaan. Omdat het die dag voldoende waaide konden we toch nog draaien zonder zeilen.

Op 29 april was er zo weinig wind dat de molen helemaal niet heeft gedraaid, terwijl we op 2 december niet konden draaien omdat niet alleen de zeilen en de zeiltouwen bevroren waren, maar ook de stelling zodanig bevroren en glad was dat het gevaarlijk was om de stelling te betreden.

Opvallend was verder dat er dit jaar wat meer dagen waren dat er op maaldagen (zaterdag) gewoon niet genoeg wind was om te malen, onbelast draaien ging wel maar dat was alles.

Instructie c.q. opleiding

Dit jaarverslag begon met de vermelding dat er in 2017 vooral veranderingen waren op het gebied van het opleiden van molenaars leerlingen. Ondergetekende is een paar jaar geleden door het Gilde van vrijwillig molenaars (GVM) aangesteld als instructeur. Het GVM verzorgt namelijk de opleidingen. In die paar jaar waarin ik instructeur was zijn er diverse leerlingen opgeleid, waaronder Peter Raggars. Omdat ondergetekende had aangegeven te willen stoppen als instructeur, heeft Peter zich aangemeld als instructeur, maar omdat Peter eigenlijk nog wat praktijkervaring te kort komt volgens het GVM, is de afspraak gemaakt dat ik voorlopig nog instructeur blijft waarbij ik Peter probeer te ondersteunen in zijn opleidingswerk met leerlingen, tot nu toe werkt dit naar tevredenheid.

In 2017 heeft zich 1 nieuwe leerling aangemeld, Martijn van der Giessen die ondertussen alweer een aantal maanden meedraait. Uiteraard wensen we Martijn veel succes met zijn opleiding.

Verder moeten we 2017 wat opleidingen maar snel vergeten.

In het voorjaar is Daan Raggars weer gezakt voor het examen met als resultaat dat Daan is afgehaakt voor wat betreft de opleiding en het draaien op zaterdag. Daan blijft wel geïnteresseerd in molens, samen met zijn vader Peter bezoeken ze vaak molens in heel Europa. Daan weet ook dat hij altijd welkom is op de molen waarbij hij alle werkzaamheden mag doen, want hij is dan wel niet geslaagd, maar wij als molenaars weten dat Daan gewoon goed en veilig met de molen kan omgaan.

Afgelopen najaar is Jan Blinde ook gezakt voor het examen, mede veroorzaakt door trieste familie omstandigheden enkele dagen daarvoor.

Jan geeft de moed gelukkig niet op en is ondertussen al weer positief gestemd om straks in het voorjaar van 2018 een nieuwe poging te wagen. Op de foto ziet u Jan tijdens het theorie gedeelte waarbij het weer wordt behandeld.

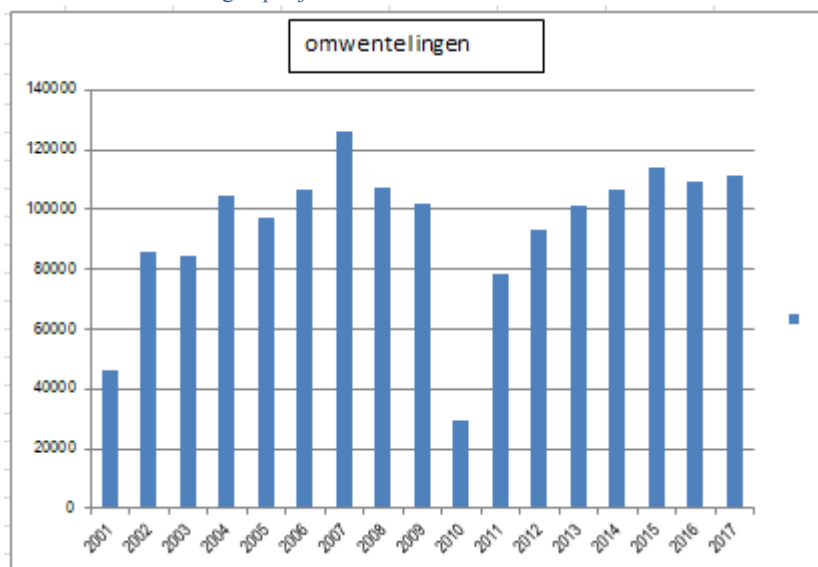
Jaarcijfers

Wat wij als molenaarsgroep hebben gedaan het afgelopen jaar is vooral goed uit te drukken in aantallen kilo's tarwe, meel en bloem én in gemaakte omwentelingen.

Zoals op pagina 3 al vermeld hadden we dit jaar relatief veel maaldagen met weinig wind, dit zorgde er voor dat we ook met de omwentelingen achter gingen lopen t.o.v. ons streven om elk jaar toch minimaal 100.000 omwentelingen te maken. Dankzij Wim Beerden en Peter Riggers, die wat extra dagen de molen hebben laten draaien, kwam het uiteindelijk toch in orde en konden we 2017 afsluiten met **111.293** geregistreerde omwentelingen.

Hoe verhoudt zich dit tot voorgaande jaren? Dit kunnen we goed zien in grafiek 1.

Grafiek 1: omwentelingen per jaar

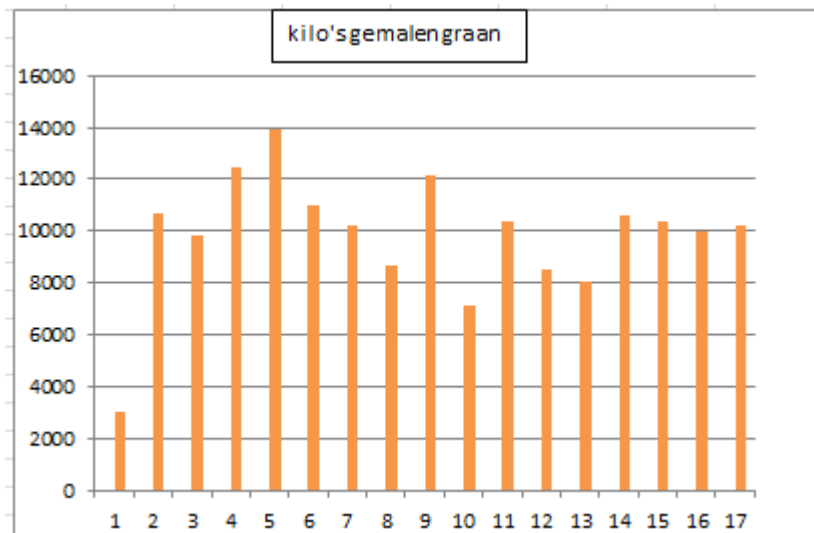
2017 is voor wat betreft de gemaakte omwentelingen een 'normaal' jaar, wat niet zoveel afwijkt van de meeste jaren.

.Sinds de opening in 2001 hebben we nu 1.6 miljoen omwentelingen gedraaid. Helemaal precies weten we niet want de eerste twee jaar deed de teller op het bovenwiel het niet of niet goed.

Gemiddeld is dit dus 94.000 omwentelingen per jaar waarbij vermeld dat het geringe aantal omwentelingen in 2010 veroorzaakt werd door langdurig onderhoud, en in 2001 werd de molen eind maart heropend zodat we dat jaar 3 maanden misten, bovendien hadden we toen enige tijd te maken met een haperende teller.

Tabel 2: geproduceerde kilo's

Hoe zit het met de geproduceerde kilo's tarwemeel en tarwebloem?

In het afgelopen jaar 2017, hebben we **3020** kg tarwe op de wind en **2900** kg tarwe elektrisch gemalen en **326** kg bloem gebuild. Voor spelt geldt dat we **900** kg spelt hebben gemalen op de wind en **325** kg elektrisch.

Bovendien hebben we ook nog **2775** kg Dordtse spelt gemalen.

Opgeteld hebben we in 2017

10246 kg graan gemalen tegen 9.985 in 2016.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de gemalen hoeveelheden van zowel tarwe als spelt minder zijn geworden, maar dat de spelt voor bakker Korteweg beduidend meer is geworden.

Plannen voor 2018

Begin 2018 wordt er door de molenaars weer een schouw gedaan zoals eigenlijk elk jaar waarbij we een algemene controle van de gehele molen doen aan de hand van een inspectielijst. Hierbij wordt gekeken hoe de staat is van de verschillende onderdelen van de molen. Waarschijnlijk moet de stelling weer geteerd worden omdat dit eigenlijk elk jaar moet. Verder is de molen ook weer aan een schilderbeurt toe, en zien we overal in de molen veel rottend hout.

In 2018 hebben we het examen van Jan Blinde op het programma staan waarbij we uiteraard op een goeie afloop hopen, en gaan Peter en ik verder met het opleiden van de andere leerlingen.

Verder hebben we de bij de voorzitter de wens neergelegd voor het krijgen van een bloembuil zodat we zelf onze tarwebloem en speltbloem kunnen builen en we dit dus niet hoeven in te kopen. Tevens heeft dit als voordeel dat het meel wat we dan gaan builen eerst door ons zelf gemalen moet worden zodat we ook meer te malen hebben. De voorzitter heeft deze wens in beraad waarbij het grootste punt van overweging uiteraard de aanschafprijs is.

Facebook

Dit is geen onderwerp wat je zou verwachten bij het jaaroverzicht wat opgesteld is door molenaars maar, enkele jaren geleden heeft ondergetekende een Facebook pagina aangemaakt voor onze molen, omdat je steeds meer van dergelijke pagina's zag verschijnen en ik vond dat onze molen daarin niet mocht achterblijven.

In de praktijk blijkt het toch heel lastig te zijn om zo'n pagina levendig te houden, er zijn perioden van enkele maanden geweest dat ik er niets mee deed, dit kan eigenlijk niet.

Enige tijd geleden heb ik aan enkele bestuursleden gevraagd of er wellicht vrijwilligers waren die de pagina konden overnemen, of mede beheerder wilde worden, maar ook dat bleek moeilijk te zijn.

Daarom is het fijn dat ik uiteindelijk toch iemand heb gevonden die mede beheerder is geworden, en dat is Erna Steingröver de vrouw van Peter Ridders één van onze molenaars.

Peter doet zelf ook mee, en samen hebben ze meteen doorgepakt, er is een groep aangemaakt genaamd "Groep van Kyck over den Dyck" waar je van alles over de molen kan lezen maar ook op kan zetten.

Dus, als je zelf een Facebookpagina hebt, maak je zelf lid van deze groep.

<https://www.facebook.com/search/top/?q=groep%20van%20kyck%20over%20den%20dyck>

Peter Ridders heeft een berichtje op deze pagina gezet waar ik graag extra de aandacht op wil vestigen:

[Peter Ridders](#)

[9 januari om 15:01](#)

Dag allemaal

Ik ben een activiteitencommissie voor de molen aan het opzetten. Dit om meer mensen op en rond de molen te krijgen.

Aandacht voor molens, historie, meelproducten, brood e.d. bakken enz.

Mochten jullie ideeën hebben graag.

We willen eenmaal per maand een activiteit.

Elke week een aandachtstrekker en doorlopende tentoonstellingen.

Vast dank voor het meedenken.

U begrijpt dat U van harte wordt uitgenodigd om uw steentje hieraan bij te dragen.

Molenaarsploeg

Gediplomeerde molenaars:

- Gert Schep
- Johan de Vries
- Marc van der Wulp
- Wim Beerden
- Peter Ridders
- Wim van Bruggen

Molenaars in opleiding:

- Jan Binde
- Ries Blom
- Martijn van der Giessen

Oproepkrachten:

- Emile Noothout (molenaar)
- Henk Burgerding (inzetbaar voor bijna alles)

Namens de molenaarsploeg

Wim van Bruggen